

Český film v exilu (2015)

FAV175 (prez.): pondělí 14:10-17:20 / přednáška a projekce

FAVK067 (komb.): soboty 21. a 28. února 9:10-12:20 / bloková výuka

Zkouška: písemný test (cca 60 min.).

I., II

- Program kurzu a projekcí
- Literatura a filmy (seznam)
- **Úvod do problematiky**
- Migrace, emigrace, exil
- Exil, kultura a film
- Exil v dějinách českých zemí (20. století): exilové vlny po r. 1938 (antinacistická) a dvě antikomunistické po r. 1948 a 1968.
- Exilový film v dějinách české (československé) kinematografie.
- Exilový film v dějinách světové kinematografie: ruský exil po bolševické revoluci 1917, německý antinacistický exil 30. let, poválečný antikomunistický exil z Polska a dalších zemí sovětského bloku, ad.
- Exilový modus produkce
- *Psí dostihy / Hunderennen* (Švýcarsko, 1983, 91 min., německé znění, české tit.)
r. **Bernard Šafařík** (1948 Kutná Hora)
Satira z prostředí českých emigrantů ve Švýcarsku. V titulních rolích Josef Charvát jako nekonformní malíř a t.č. portrétista psů Alexander Rek a Pavel Landovský jako protřelý podnikavec s firmou Drink and Drive Service Láďa Lapák.
- *Bye bye, Shanghai* (ČR – Argentina, 2008, 112 min., české znění)
r. **Jana Boková** (1948 Praha)
Osobní úvaha nad exilem v rozhovorech s exulanty: filozof Václav Bělohradský, písničkář Vlastimil Třešňák, básník Petr Král ad.
- *Těžká léta českého filmu: Emigranti a exulanti* (ČR / Česká televize, 2012, 52 min.)
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10523691056-tezka-leta-ceskoslovenskeho-filmu-1969-89/21256226291-emigranti-exulanti/>

III., IV.

- **Meziválečná migrace:** Karel Lamač, Gustav Machatý
- **Antinacistický / pomnichovský exil (1938):** Hugo Haas (1901 Brno - 1968 Vídeň), Alexander Hackenschmied (1907 Linz – 2004 New York), Jiří Weiss (1913 Praha – 2004 Santa Monica)
- *Bojový pilot / Fighter Pilot* (UK, 1943, 7 min., české znění)
- *Night and Day* (UK, 1945, 17 min., angl. znění) r. **Jiří Weiss**
Českoslovenští piloti v britském válečném letectvu.
- *Bezúčelná procházka: Alexander Hackenschmied* (r. Martina Kudlacek, USA/ČR, 1996, 50 min., dok.)
- *Krise / Crisis* (USA, 1939, 65 min, české titulky)
r. Herbert Kline – **Hanuš Burger** (1909 Praha – 1990 Mnichov) – **Alexander Hackenschmied** (spolurežie, kamera, střih), hudba: **Hans Walter Süsskind** (1913 Praha – 1980 Berkeley).
Dokument o předválečné situaci Československa.
- *Zapomenutá vesnice / The Forgotten Village* (USA, 1941, 66 min., české znění)
r. Herbert Kline – **Alexander Hackenschmied** (spolurežie a kamera)
Rekonstruovaný dokument z mexického venkova podle scénáře Johna Steinbecka s komentářem Jiřího Voskovce.

- *Umělec a člověk Hugo Haas* (r. Milan Růžička, Československo / ČT Brno, 1968/1991, 3 díly po 42 min., dok.)
- *Jiná žena / The Other Women* (USA, 1954, 78 min., český dabing) r. **Hugo Haas**
Hugo Haas jako evropský filmový režisér v Hollywoodu, vystavený tlaku producentského systému a intrikám zhrzené herečky.

V., VI.

- **Antikomunistický / poúnorový exil (1948)**: František Čáp, Ladislav Brom, Irena a Karel Dodalovi
- *Africa Sings and Dances* (USA, 1966, 30 min., angl. znění)
- *Face of Sahara / In the Land of Mirages a The Sahara Was Green* (USA, 1966, 55 min., angl. znění) r. **Ladislav Brom** (1908 Choceň – 1969 New York) Filmy z cyklu African Odyssey.
- *Nedokončené léto Františka Čápa* (r. Alan Lederer, Československo – Slovinsko, 1992, 50 min., čes. znění, průvodce Vladimír Škutina).
- *Vesna* (Slovinsko, 1953, 92 min., české tit.) r. **František Čáp** (1913 Čachovice - 1972 Piran, Slovinsko) Studentská romantická komedie nazvaná podle hlavní hrdinky. Čápův slovinský debut, který tvoří základy tamní národní kinematografie.
- *Hranice / Border* (r. Misha Williams, UK, 1987, 96 min.) r. **Misha Williams** (syn Sylvie Langové) Politické drama BBC: pokus skupiny lidí o útěk z komunistického Československa roku 1952 do svobodného světa (akce Kameny). Námět dle výpovědí uprchlíků **Jiří Stanislav** (1946 Ivančice), hrájí **Edita Brychta**, **Sylva Langová-Williams** a **Hana Pravdová**.

VII.

- **antikomunistický / posrpnový exil (1968)**
- historický kontext, působiště a představitelé
- evropská a americká větve (odlišné kulturní a produkční modely)
- hraný, dokumentární a animovaný film, experimentální projekty, etnická televize a video
- alternativní a dominantní kinematografie, nezávislá a televizní produkce
- režiséři, scenáristé, kameramani, herci ad.
- *Zkrocení démonů / The Taming of the Demons* (Kanada, 1986, 23 min.) r. **Emil Radok** (1918 Koloděje nad Lužnicí – 1994 Montreal) Multiscreen pro EXPO 1986 ve Vancouveru.
- *Nepřátelé státu / Enemies of State* (UK, 1983, 78 min., český dabing) r. **Eva Kolouchová**
Dokumentární drama o Chartě 77 podle scénáře Zdeny Tominové, signatářky Charty 77 a exulantky v Británii.

VIII.

- **Miloš Forman** (1932 Čáslav)
- **Forman jako politická kauza** (spor o charakter exilu a umění)
- *Přelet nad kukaččím hnízdem / One Flew Over the Cuckoo's Nest* (USA, 1975, 129 min.)

IX.

- **Ivan Passer** (1933 Praha)
- *Zrozen k vítězství / Born to Win* (USA, 1971, 85 min., české tit.)

X.

- **Vojtěch Jasný** (1925 Kelč)
- *Stromy, ptáci a lidé / Bäume, Vögel und Menschen* (SRN, 1975, 36 min.)
Melancholický poetický zápisník filmaře-exulanta.
- *Nápady svaté Kláry / Die Einfälle der heiligen Klara* (SRN – Rakousko – Jugoslávie, 1980, 98 min., české tit.)

XI.

- **Jan Němec** (1936 Praha)
- *Oratorio for Prague* (ČSR – Francie – USA, 1968, 30 min., angl. znění)
Dokument o vpádu okupačních vojsk 21. srpna 1968.
- *Die Verwandlung / Proměna* (SRN / ZDF-ORF, 1975, 54 min., německé znění)
Kafkovský projekt ze 60. let založený na důsledném užití subjektivní kamery, která zastupuje hledisko Řehoře Samsy proměněného v obrovského brouka.
- **Václav Reischel** (1947 Větřní u Českého Krumlova)
- *Der Kafer / Brouk* (SRN, 1981, 45 min.)
- *Köln ruft Kairo* a *Der Park* (SRN, 1993, 19 min. a 6 min.)

XII.

- **Bernard Šafařík** (1948 Kutná Hora)
- *Chladný ráj / Das kalte Paradies* (Švýcarsko, 1986, 96 min., německé znění, české tit.)
Uprchlícké drama inspirované skutečným případem. Kritika neúprosné azylové politiky na pozadí blahobytné švýcarské demokracie.

XIII.

- **Miroslav Janek** (1954 Náchod)
- *Návštěvník / Visitor* (USA, 1983, 22 min., anglické znění)
Černohumorná pseudohistorická anekdota odehrávající se na zapadlé farmě v Minnesotě LP 1848. V titulní roli Tonička Janková.
- **Otakar Votoček** (1943 Praha)
- *Turecké video / Turkse Video* (Nizozemsko, 1985, 27 min., niz. znění, české tit.)
Turecký gastarbeiter na periferii Rotterdamu mezi tíživou skutečností a romantickou videoiluzí.
- *Křídla slávy / Wings of Fame* (Nizozemsko, 1990, 105 min., angl. znění, české tit.)
Originální alegorie ze záhrobní říše o pomíjivosti pozemské slávy. Do své doby produkčně největší projekt nizozemské kinematografie s mezinárodním obsazením (Peter O'Toole, Colin Firth, Marie Trintignantová). Neodolatelné dílo, omylem zapadlý skvost.
- **Karel Prokop** (1942 Praha)
- *Vzpomínky hraničářského psa / Mémoires d'un Chien-Frontière* (ČR – Francie, 1998, 60 min., český dabing). Dokument o dějinách železné opony z pohledu psa.
- r. **Paul (Pavel) Fierlinger** (1936 v Japonsku jako syn diplomata)
- *Still Life with Animated Dogs / Zátíší s animovanými psy* (USA, 2000, 27 min., angl. znění)
Osobitá autobiografie pána a jeho psa. Animovaný příspěvek k dějinám komunistického Československa a amerického exilu.